

*Javaslat a
„Füredi Anna-bál”
Hungarikumok Gyűjteményébe történő felvételéhez*

Készítette:
Molnár Judit
elnök
Balatonfüredi Városi Értéktár Bizottság

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Halász János, országgyűlési képviselő, Hungarikum Bizottsági tag

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Szikra Dániel Tamás

Levelezési cím: 2011 Budakalász Fenyves utca 18. A

Telefonszám:+3630/8302858

E-mail cím: szikra.daniel@gmail.com

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **Füredi Anna-bál**

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:¹:

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- igen
amely nemzetiség:²

- nem

4. A nemzeti értéket tartalmazó értéktár megnevezése és a felvétel dátuma:

Magyar Értéktár, 2020. május 21.

Veszprém Megyei Értéktár, 2014. május 28.

Balatonfüred Városi Értéktár, 2014. április 16.

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

A Hungarikum Bizottság 2020. május 21-én a 25. jubileumi ülésén kiemelt nemzeti értéként felvette a Füredi Anna-bált a Magyar Értéktárba. Az ülésen: „V. Németh Zsolt a füredi Anna-bált méltatva hangsúlyozta, hogy a minden évben az Anna naphoz legközelebbi szombaton megtartott Anna-bálok a 19. században az ország legelőkelőbb összejövetelei közé tartoztak, ahol a haza legjelesebb művészei, politikusai, közéleti szereplői is találkoztak és mai napig kultúrtörténeti jelentőségű esemény.” (<http://hungarikum.hu/hu/hirek/>)

¹ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

² Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

A FÜREDI ANNA-BÁLOK...

A helyi hagyomány szerint **1825 júliusában** rendezték meg az első Anna-bált Balatonfüreden. A 19. század eleji főúri bálók sorozatából emelkedett ki **Szentgyörgyi Horváth János** füredi savanyúvízi épületében (a mai Horváth-házban) a család hölgytagjai számára szervezett júliusi Anna napi multság, s évenkénti megismétlésével vált országos híru balatonfüredi rendezvényé.

Az első bálon mélyült el a fiatal **Szentgyörgyi Horváth Krisztina** kapcsolata későbbi férjével, **Kiss Ernővel**, aki majdan a szabadságharc altábornagyaként a tizenhárom aradi vértanú egyike lett.

A Balatonfüred fürdői centrumában álló, 1798-ban épített copf-stílusú **Horváth-ház épülete** nemcsak az akkori társasági élet központja volt, hanem egyfajta szellemi találkozóhely, ahol a 19. század elején kibontakozó reformkor nagyjai időről időre összegyűltek. Így többször vendégeskedtek Balatonfüreden nemzeti történelmünk olyan kiemelkedő alakjai, mint gróf Széchenyi István, Kossuth Lajos, Deák Ferenc és báró Wesselényi Miklós.

Az első bált követően a minden év júliusi Anna naphoz legközelebbi szombaton megtartott füredi Anna-bál az ország legelőkelőbb báljai közé emelkedett, ahol a haza legjelesebb művészei, politikusai találkoztak. A számos ismert és neves vendég között találjuk a Vörösmarty család tagjait, Jókai Mórt, Vas Gerebent, Csemegi Károlyt, Blaha Lujzát és sokan másokat. A 20. század elejétől, a fürdőélet megváltozásával a bálók elvesztették eredeti jelentőségüket, és a két világháború között csak csendesen élt a hagyomány.

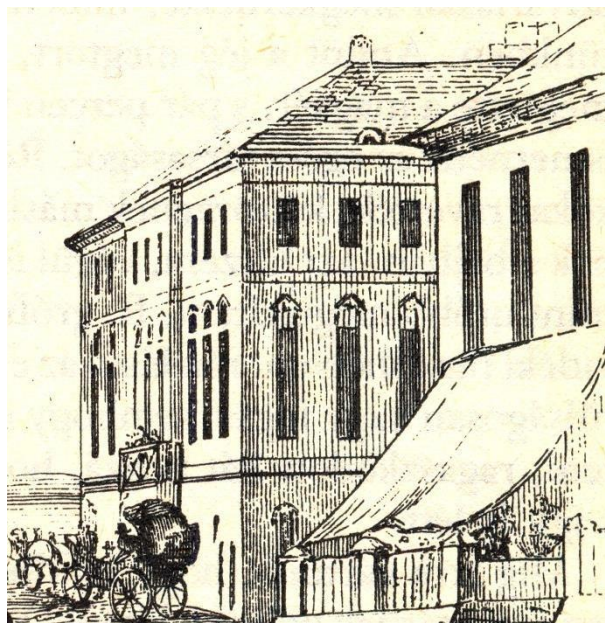
A II. világháború után **1954. július 31-én** rendezték meg újból az Anna-bált a Balaton étteremben, majd 1957-től a felújított egykori Kúrszalonn, a későbbi SZOT Szanatórium, ma Anna Grand Hotel színházterme adott otthont a rendezvénynek.

T Á N C Z .

Füred. 1836. jul. 26. Annanap. — Illy érdekelemül ritkán virad-fel reám a' kedves Annanap. Felhők borultak a' láthatárra, és mintha keblem hó vágyait tudták volna, kevés harmateső után keletnek vonultak! — A' Balatonra és sétaterre néző új épület két emelettel büszke, 's emeli a' táj díszét. A' kedvencz kis Győriek 's Pestről Grünfeld hangászkaraiak válták-fel egymást és talán csak a' tartós szelek okozák, hogy nem lehetne, mint illykor lenni szokott, igen sok vendéget látni. — A' játékszin e' ezim alatt „az Annák” igen mutató volt. — Este a' sok tízi békák a' köznépnek mulatságtárgyat adtak. — A' tánczterem homlokzatán e' kivilágítás „Mindent — hazánk szeretett Annáért!” valami különös tetszést nem nyert. A' táncz esti 9 órától ejfel után 2-ig tartott, 's a' 300-ig megjelentek közt a' cserekeringő (cotillon) 50 párral legzajgabb volt.

HADARÁSZ.

A FÜREDI ANNA-BÁL SZÉPE

Először az **1862-ben** rendezett bálon választottak bálkirálynőt – akkor még „*Annavigalom királynéját*” – **Kozma Irma** erdélyi úrhölgy személyében, aki „*Eris almájával*” térhetett haza. A felelevenített hagyomány szerint ma is választanak Anna-bál szépeit, és Eris aranyalmájával jutalmaznak a bál „királynőjét”.

(*A számos ajándék mellett az első helyezett hölgy Viktória díszítésű, a második helyezett Rothschild, a harmadik helyezett pedig Apponyi mintával díszített Herendi porcelánvázát kap nyereségként.*)

ANNA-BÁLI KERINGŐ

Huszka Jenő, a neves zeneszerző 1958 júliusában részt vett a balatonfüredi Anna-bálon, s ennek hatására Anna-báli keringőt komponált. Szerzeményét először – nyitótáncként – az 1962. évi bálon játszották el a hagyományos díszpalotás mellett.

WESSELÉNYI MIKLÓS A FÜREDI ANNA-BÁL RÓL

1836-ban báró Wesselényi Miklós is részt vett a bálon, s a következőképpen számolt be naplójában július 26-ról, keddről írva:

„Az Anna Ball nagyon tölt 's valóban szép volt. A társaság – mint mondani szokták – nagyon vegyített, de épen azért kevésbé feszes. – Különben a felső osztály itt is külön légkörében szeret élni, 's ezen külön-válás sok ízetlenséget szül. Az új cancellár nője 's leánya, Zichy Edmundné, Hadikék, Loprestiék, a Pejachevich leányok teszik itt a választottak fénykörét; ezekhez ragadó fél és fertály olygarchia aspiransok itt is vannak, mint Horváthék, Czynderiék, Szegediek. etc. Pálffiné szíves volt irántam 's ötöt követve az egész csorda. Inkey Sándorné legszebb, 's igen kellemes asszonyka.”

„Anna bál” Balatonfüreden

A hagyományos Anna-bál a reformkor-szakban a Habsburg-önkényuralom elleni tüntetés volt. Most új fényel, új vidámsággal támadt életre, július utolsó napján, a füredi régi Horváth-házban. Magyar muzsikára magyar táncot roptak a mai fiatalok, akik közül különösen a lányok pompás magyar népviseletben jelennek meg. Kiválóan kíváncsiak tartott a nagyszerűen sikerült Anna-bál, amely az elmúlt évtizedek dárdós, hazug mulatozásából a mi fiatalágunk jókedvű, hangulatos mulatsága lett.

»Csak egy kislány... Toki-Horváth Gyula az egyik diáknő fülebe húzza a nótát

Eris arany almájáról igen sokat hallottunk már, de — nem hisszük, — hogy közönlök valakinek alkalma lett volna látni. A b. fürediek érte legelőször az a szerencse, hogy Eris arany almáját eszéről színre láthatták.

Végtelen sajnáljuk, hogy e szerencsések közé nem tartozunk s csak hallomás után mondhatjuk el az aranyalma történetét.

A b. füredi Anna-bál mindazok emlékezetében él, kik abban rézát vettek. Kozma Irma, Okolicsányi Ida, Huszár Paulina, Szilassi Paulina, gr. Somsich Róza, Vizes Anna, Beke Aranka stb. stb.!! urhölgyek voltak a bál királynői, kül s lelki szép-ségek által megérdemelve a koronát.

Az ifjúság ez alkalommal arra a gondolatra jött, hogy ne csak véleményben ítelje oda Eris híres arany almáját, hanem tetteleg is, mit a vigalomban jelen volt szépek megismerésére Kozma Irma k.a.-nak nyújtott át. Az arany alma e fölirattal van ellátva: „Emlékit az Anna-vigalom királynőjének, Kozma Irma kisasszonynak a b. füredi társaság 1862. jul. 27.” A táncvigalom a füredi szinkor javára tartott, melyre az egybekötött sorsjátékkal együtt 300 frtot jövedelmezett.

Huszka Jenő és az Anna-báli keringő

Huszka Jenő (1875–1960), a neves magyar zeneszerző 1958 júliusában részt vett a balatonfüredi Anna-bálon, s ennek hatására Anna-báli keringőt komponált. Szerzeményét először, nyitótáncként, az 1962 júliusi bálon játszották el a hagyományos díszpalotás mellett.

Huszka Jenő és Balatonfüred

HUSZKA JENŐ nagyon szerette a Balatont, Aranyvirág című operettje is a Balaton-partján született. Élete utolsó éveiben, amikor nyáron Balatonfüreden tartó-

nyeit játszották és ezek az esték mindig a legforróbb hangulata ragadták a hallgatókat, akik igaz szeretettel és tisztelettel ünnepele-
ték az ősz mestert. Még most is

HÉTFŐ, 1954 AUGUSZTUS 2.

A hagyományos Anna-bál

»Anna-bál július utolsó éjszakán. Árad az erdőből a barátság léta. Új érem, szép tűz drág és szívesen. Éretek fénye csillog a helyi színpadon. Balatonfüredi Anna-bál, melyre mindenki kíváncsi. Kezdetek most a tánc, az új Anna-bál.»

A balatonfüredi Anna-bál rendezését kiemelték a Himes színpadok szombaton este a füredi Habsburg-ot-terem templomokból, utóbbiak elhelyezték a teremben. A teret a profánokból megtámadták az is, hogy a hagyományos Anna-bál: művészi jelentőségű volt, mely a reform-korszak idején is. A múlt század hetvenes, hetvenes években pedig a Habsburg önkormányzatok ellen tiltották a festészet, amikor magyar muzsika mellett, díszre magyar ruhákban, magyar táncokat jártak. Később azonban — a múlt század végén, a Habsburg-rendszer idején — az Anna-bálok az arisztokrácia és a burzsoázia frangiz mulatozására váltak.

Ferenczi Mária vidáman locsint táncosait, Scholtz József, egypetmi táncszéppé.

Szombaton este Füreden a Habsburg-ot-terem templomokból, utóbbiak elhelyezték a teremben. A teret a profánokból megtámadták az is, hogy a hagyományos Anna-bál: művészi jelentőségű volt, mely a reform-korszak idején is. A múlt század hetvenes, hetvenes években pedig a Habsburg önkormányzatok ellen tiltották a festészet, amikor magyar muzsika mellett, díszre magyar ruhákban, magyar táncokat jártak. Később azonban — a múlt század végén, a Habsburg-rendszer idején — az Anna-bálok az arisztokrácia és a burzsoázia frangiz mulatozására váltak.

Nők a Balatonfüredi Egyesület Képzőművészeti I.

AZ ELSŐ FÜREDI ANNA-BÁL

Szentgyörgyi Horváth Krisztina legendája

Balatonfüred 2006

NAPJAINKBAN

A Füredi Anna-bál fogalom! Fogalom volt a 19. században és napjainkban is. A minden év július végén az Anna Grand Hotelben megrendezett nagyszabású bál Balatonfüred, Veszprém megye és Magyarország legrangosabb, két évszázadra visszatekintő rendezvénye.

Az Anna-bál olyan országszerte ismert és elismert rangos esemény, amelynek neve összeforrott Balatonfüredével, azonban jelentősége már a reformkorban is túlmutatott a helyi kereteken. Napjainkban híre a Kárpát-medencén túl a világ számos pontjára is eljut, ahol magyarok élnek. A régi hagyományokat ápoló és tovább örökítő nonprofit rendezvény nem csak az első bálós ifjú hölgyeket, hanem a hazai közélet szereplőit és a külföldi vendégeket is vonzza. A kultikus rendezvényre a balatonfüredi lakhelyű 18 éves lányokon kívül a város kulturális partnertelephelyeiről és határon túli testvérvárosaiból is érkeznek bálózók. A két évszázados múltra visszatekintő Anna-báli rendezvény tovább él és széles körben járul hozzá hagyományaink átörökítéséhez, az új nemzedékek identitástudatának kialakításához, nemzeti hovatartozásunk megerősítéséhez. A Füredi Anna-bál nem csak a magyar történelem és a magyar múlt egyik legprosperálóbb időszakát idézi fel, de mint Balatonfüred kiemelkedő kulturális örökségértéke, mára megyei, országos, sőt köszönhetően az élő televíziós közvetítéseknek, nemzetközi jelentőséggel is bír. A Füredi Anna-bál olyan, hagyományainkhoz és nemzetünk történelméhez egyaránt kötődő közösségi érték, amely egyedülálló kultúrtörténeti nevezetesség, és világszerte a magyarságra jellemzőnek és közismertnek fogadják el. Őrzi nemzeti múltunk egyik legragyogóbb korszakának, a reformkorszak értékeit, üzenetét, és erősíti a bálon részt vevő fiatalok és határon túlról érkezettek magyarságtudatát. Öregbíti hírnevünket, növeli megbecsülésünket az Európai Unióban és a nagyvilágban egyaránt.

Az Anna-bálhoz kötődő színvonalas kísérő rendezvények, az Anna Fesztivál programjai színesítik a bál előtti napokat, maradandó élményeket, szórakozást nyújtva a látogatóknak, turistáknak is. Ezeknek a nyilvános rendezvényeknek az impozáns Gyógy-tér és a Kisfaludy Színpad ad otthont, ahol a legjobb népzenei primások és kórusok adnak koncerteket, illetve a hagyományos Operagála keretében a Magyar Állami Operaház kiváló művészei lépnek fel. Az Anna Fesztivál, a Prímásverseny, az Operagála és a Szívhalászat elmaradhatatlan kiegészítő programelemei ma már az Anna-bálnak. Régi hagyomány, hogy a bál előtt megtartott Szívhalászon „merítik ki” a lányok a jövődöbelijük nevét tartalmazó szívet a Balaton vizéből. Nagy költőnk, Vörösmarty Mihály (1800-1855) „*A füredi szívhalászat*” címmel már 1837-ben írt a szívhalászati játékról az Atheneum c. folyóiratban. A legszínesebben Krúdy Gyula (1878-1933) író *Baltoni Szívhalászat* c. novellájában olvashatunk arról, hogy: „*Magyarország valamennyi jelentős és emlékezetes hölgye, grófnők és színésznők, pesti patríciusok nejei és leányai, a Balaton vidéki nemesség hölgyeivel karöltve, vett részt a „Szívhalászat” ünnepélyén...*”

Az Anna-bál nyitányának tartott szívhalászon a férfinevekkel megírt faszíveket kellett a bálba készülő hölgyeknek kihalászni és a korabeli legenda szerint, akinek a neve szerepelt rajta, az lett első táncpartnere másnap a bálon. Ma már ez természetesen nem kötelező eleme a hagyománynak, a szívek tombolaként szolgálnak és az elsőbálózók értékes nyereményekért ügyeskednek a halászhálóval. A szív motívum a bálon is visszatér: a résztvevő hölgyek sorszámozott herendi porcelánszívet kapnak, amelyek mindegyike egyedi, s minden évben más színben készül. Az 1950-es évektől kezdődően az Anna-bál Szépe címet adják annak a lánynak, akit a zsűri vagy a többi vendég a legszebbnek talált a bálban. A győztes és udvarhölgyei a bál másnapján hintón körbekocsizák a várost. A 2003-ban alapított Kiss Ernő-díjat, az Anna-bál „névadója” férjének – a mártírhalált halt honvédtábornoknak – porcelánszobrát minden évben az Anna-bál szépe választással egy időben a város fejlesztésében és népszerűsítésében

kiemelkedő tevékenységet végző közéleti személyiség kapja. Az eddigi díjazottak között találjuk többek között Gyurkovics Tibor író, Kő Pál és Melocco Miklós szobrászművészeket, Sugár Andrást, Zettwitz Sándort, Cselényi Lászlót, Szócs Géza költőt, illetve Bujtor István színművészt.

Az Anna-bál és kísérőrendezvényeinek széles kínálata az elmúlt években önálló arculatot kialakító fesztivál léttel tölti meg a várost, amelynek polgárai és vendégei is magukénak érzik az ország nagymúltú, egyik legrégebbi társasági-társadalmi eseményét. A Füredi Anna-bál a kultúra, a hagyomány, a minőségi szórakozás és a hazafiasság olyan sajátos szimbóluma lett, amely Magyarország kulturális örökségeként messze földön is ismertté vált. A Füredi Anna-bál régi korok legjobb hagyományait hordozva képes volt újra és újra megújulni, vagyis két évszázadon át, történelmünk viharjai ellenére is, fennmaradni. A tradíciókkal szervesen ötvöződő előremutató modernitásnak köszönhetően egyik nagy sikerű hírvivője Balatonfüred kulturális és épített örökségének, természeti-turisztikai értékeinek, a Magyar Tengernek, Magyarországnak, azaz a magyar szellemiségnek és kultúrájának.

6. Indokolás a Hungarikumok Gyűjteményébe történő felvétel mellett, kitérve a nemzeti érték hazai és nemzetközi jelentőségének bemutatására:

A közel két évszázados múltra visszatekintő Füredi Anna-bál kulturális öröksége különleges magyar nemzetközösségi érték, hungarikum. Az első Füredi Anna-bál megtartása az 1820-as években még hazánk fejlődésének modernizációs időszakához, a magyar reformkorhoz kötődik, napjainkban pedig a kulturális hagyományörzés/ápolás mellett kiemelkedő identitás erősítő, közösségszervező és turisztikai értékkel bír.

A 19. századeleji bálók sorozatából kiemelkedő Füredi Anna-bál kezdetben a füredi savanyúvízi fürdőben időző reformkori politikusok, hírneves fő- és köznemesek találkozóhelye. Az 1850-es évek neoabszolutizmus (Bach-korszak) időszakában a fel-fellobbanó nemzeti érzések jelképes alkalmi demonstráló helyszíne, majd a polgárosodó Magyarország egész területéről érkező történelmi családok, közéleti és vállalkozó személyiségek, művészek találkozási, szórakozási, kapcsolatépítő színtere.

A Füredi Anna-bál kultúrtörténeti értéksúlyánál fogva, fönixmadárként tudott életre kelni a II. világháborút követően, tovább hordozva azon polgári, nemzeti és közösségi értékeket, amelynek köszönhetően az 1960-as évektől az ország határain túl is ismert rangos rendezvényé vált, egyre több európai és világhírű művész, tudós, közéleti személyiség, politikus részvételével.

Napjainkban a Füredi Anna-bál hazánk kiemelkedő, tradíciókon alapuló nemzetközi rendezvénye. Az Anna-báli rendezvények inspiráló hatására új turisztikai attrakciók születtek, a város közössége a kiemelkedő nemzeti értékről kiadványokat jelentetett meg, kiállításokat szervezett, emléktáblákat állított, reformkori városrészt újított fel. A lelkes helyi hagyományápolók Reformkori Hagyományörzők Társaságát alapítottak 2005-ben, amely minden év szeptemberében nagyszabású, háromnapos „Romantikus Reformkor” fesztiválra hívja az időutazás szerelmeseit.

A mindennapi bálók sokaságából kiemelkedő, napjaikban is varázslatos Füredi Anna-bál hazánk különleges és egyedi kulturális öröksége, amely a város lakóinak identitását erősítve inspirálja a helyi közösség összefogását, a kulturális-turisztikai programkínálat széleskörű bővítését, s ezek révén hozzájárul Balatonfüred, a Balaton és Veszprém megye hazai és nemzetközi ismertségének és elismertségének növeléséhez. Ennek tudatában ajánljuk a Hungarikum Bizottság figyelmébe a Füredi Anna-bált, a támogató döntésben bízva kérjük e kiemelkedő nemzeti érték hungarikummá nyilvánítását.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

A Füredi Anna-bálról rendkívül sok tudósítás, internetes híradás, ismeretterjesztő cikk, tanulmány stb. jelent meg az elmúlt közel két évszázad alatt, irodalma rendkívül nagy mennyiségű.

- *Internetes keresőben az „Anna-bál” hivatkozásra kb. 722.000 találatot kapunk, amelynek 90%-a Füredi Anna-bálra vonatkozik.*
- *A média- és fényképtárhelyekben (MTV, MTI, Fortepan stb.) rengeteg felvétel található az egykori „Füredi Anna-bál”-ról.*
- *A hazai és határon túli folyóiratokban, hírlapokban, több ezer híradás, cikk, tudósítás olvasható, amelyek száma évről-évre gyarapszik.*

Interneten elérhető tudósítások, híradások a Balatonfüredi Anna-bál eseményeiről, történetéről:

Reformkori Hagyományörzők Társasága honlapja: <https://reformkor.hu/>

A Balatonfüred Városi Értéktárban megtalálható:

http://www.helyismeret.hu/index.php?title=F%C3%BCredi_Annab%C3%A1l

A Füredi Anna-bálról készült filmek, híradók, riportfilmek megtekinthetők a helyi Füred Tv archívumában:

<http://archivum.furedtv.hu/?p=kereses&ksel=1&szo=Anna-b%C3%A1l>

Néhány film elérhetősége:

Füred 50 - Komjáthy Ágnes, az 1971. évi Anna-bál szépe.

<https://furedtv.hu/video/fred-50-komjathy-gnes-az-1971-vi-anna-bl-szepe>

Apró történetek a 192. Anna-bálról. <https://furedtv.hu/video/apr-trtnetek-a-192-anna-blrl>

Az Anna-bálok története – kisfilm. <http://archivum.furedtv.hu/?p=videok&anyagid=895> stb.

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Anna-b%C3%A1l>

https://mult-kor.hu/20120727_az_annabal_hagyomanya

<https://hirado.hu/extra/kultura/cikk/2022/07/24/budapesti-lany-lett-a-balatonfuredi-anna-bal-szepe#>

<https://www.facebook.com/balatonfurediannabal/>

<https://erdelyinaplo.ro/kulturter/balatonfured-a-magyar-kiralysag-disze-n-az-anna-baljarol-hires-telepules-gazdag-tortnelmi-oroksegevel-varja-latogatoit#>

<https://csodalatosbalaton.hu/programok/fesztival-koncert/anna-fesztival-2022-balatonfured/>

<https://likebalaton.hu/telepules/balatonfured/hireink/ok-a-2022-es-balatonfuredi-anna-bal-szepei-fotokkal-249533/>

<https://www.balatoncollection.hu/2021/07/29/10-dolog-ami-miatt-kulonleges-az-anna-bal/>

<https://likebalaton.hu/telepules/balatonfured/hireink/ciganyprimasoknak-hirdettek-hegeduverseny-balatonfureden-196658/>

<https://www.veol.hu/helyi-kultura/2022/07/vegigkocsikazott-balatonfureden-horvath-eszter-a-196-anna-bal-szepe>

<https://fidelio.hu/plusz/a-balatonfuredi-anna-bal-mitosza-es-a-valosag-138031.html>

<https://magyar.com/az-anna-bal-tortenete-fotogaleria/>

<https://utazasielmenyek.hu/utazasi-magazin-hirek/erdekesssegek/10-rovid-hirek/1404-a-balatonfuredi-anna-balok-tortenete>

<https://www.magyarkincsek.hu/hagyomanyok/az-első-balozok-unnep-190-éves-a-füredi-anna-bal/>

https://mult-kor.hu/20100723_az_annabalok_mitosza?pIdx=1

<https://likebalaton.hu/telepules/balatonfured/hireink/balatonfured-horvath-haz-tortenelem-anna-bal-160889/>

A balatonfüredi Anna-bálok történetéről (Válogatott bibliográfia)

Forrásközlések, történeti feldolgozások:

- Anna-báli tudósítások és visszaemlékezések a 19–20. századból. Tematikus lapszám. Füredi História 25. 2010. 2. sz. 38 p. (Elektronikusan elérhető: <https://epa.oszk.hu/04100/04165/00025/pdf/>)
- Balatonfüredi Anna-bál = Californiai Magyarország, 1993. augusztus 6., 5 és 7. p.
- Baróti Géza: A füredi Anna-bál százötven éve 1825 – 1975. [Balatonfüred], [Veszprém Megyei Tanács Idegenforgalmi Hivatala], [1975]. 29 p.
- Elek Miklós: Az első füredi Anna-bál: Szentgyörgyi Horváth Krisztina legendája. Balatonfüred : Nők a Balatonért Egyesület, 2006. – 24 p. (Nők a Balatonért Egyesület kiskönyvtára, 11.)

- Földváry István: Magyar történelem dióhéjban. Balaton, 1934. 8. sz. 60-61. p.
- Gárdonyi Géza-Ady Endre: Anna-báli emlék. Békebeli Balaton. Bp. 2005. 245-250. p.
- Glatz László – M. Szabó Imre: Anna-bál, áll a bál. [Balatonfüred], [1989]. – 195 p., [32] t.
- Horváth Szabolcs: Anna-bál. História, 1999. 5-6. sz. 30-31. p.
- Katona Csaba: Adatok Balatonfüred 1860-as évekbeli fejlődéséhez. Századok, 2002. 1423-1454.
- Kósa László: Fürdőhelyi társasélet hajdan. Kurlista, Anna-bál. Élet és tudomány, 1986. 30. sz. 934-935. p.
- Krúdy Gyula - Krúdy Zsuzsa: Balatoni szívhalászat: Novellák. Veszprém, Magyar Irodalomtörténeti Társulat VMCS, 1991. 71 p.
- Lipták Gábor-Zákonyi Ferenc: Régi Anna-bálok. Középdunántúli Napló, 1957. július 25. 2. p.
- Mangold Gusztáv: Egy Anna-nap Balatonfüreden (1837) (Régi kútfők nyomán). Balatonfüredi emlék. Balatonfüred, 1935. 107–111. p.
- Szabó Anikó: Balatonfüredi Anna-bál; „Őrizd nemzeti múltunk szép emlékeit.” Fashion Mode, 1993. Ősz/Tél, 4-5. p.
- Tóth-Bencze Tamás: Közjáték a füredi bálon? Füredi História 50. 2018. 1. sz. 12-18. p.
- Tóth-Bencze Tamás: Báltörténet - kicsit másképp. Füredi História 51. 2018. 2. sz. 12-29. p.
- Szüts László: Jókai az Anna-bálon. Magyar Nemzet, 1961. július 26., 3. p.
- Vértessy Gyula: Idealizmus. Uj Idők, 1924. január 13. 54. p.

Szépirodalom

Fábián Janka: Az Anna-bál szerelmesei. Bp., Libri könyvek., 2022. 423 p.

Néhány érdekes sajtóhíradás a múltból:

- Kitűnően sikerült Balatonfüreden a 134. Anna-bál. – Helyszíni tudósítás a színpompás báli éjszakáról. /T. L. Középdunántúli Napló, 1959. július 28. 1–2. p.
- A 139. Anna-bál: A bál „királynője”: Nyolc ország – ezer ember: „Amerikás lányok”: Ki hogyan érti?: A szakember véleménye / Rác János. Napló, 1964. július 28. 1. és 5. p.
- Svédországba került az aranyalma. Napló, 1978. július 23. 1. p.
- A korona Amerikába került: Anna lett a bál királynője. Népszava, 1988. 176. sz. 9. p.
- Báلكirálynő bermudanadrágban: Óvónő lesz, nem fotómodell. Kádár Péter. Aréna, 1989. 13. sz. 11. p.
- Az Anna-bál szépségkirálynője füredi, de Amerikából jött. Andrassy Antal. Magyar Hírlap, 1991. július 29. 4. p.
- Buci néni báljai: Palotáshoz illő, méltóságteljes tartással. Matzkó Emma. Napló, 1995. május 19. 7. p.
- Szépek királynője: A füredi Anna-bál aranyalmáját 16 éves budapesti diáklány vihette haza. Napló, 1995. július 31. 1. p.
- A füredi báلكirálynő az idén repülhet is. J.B. Magyar Hírlap, 1996. 171. sz. (Melléklet: Észak-Dunántúl)
- Anna-bál. Népszabadság, 1996. július 23. 21. p.
- Védett Anna-bál. Népszabadság, 1997. július 16. 15. p.
- Budapesti főiskolás az Anna-bál szépe: Az udvarhölgy egy huszonnyolc éves főkönyvelő. Magyar Hírlap, 2000. július 24. 15. p.
- A füredi lányok a legszebbek...; 180. Anna-bál: minden díj itthon maradt. Hámori Katalin. Balatonfüredi Napló, 2005. július, 7. sz. 1 és 7. p.
- 15 év szépei 1995–2008. Balatonfüredi Napló, 2009. 6. sz. 8. p. (Anna-báli melléklet.)
- Anna-bálozás: idén négy napig; Pécs az idei vendég. hgy. Napló, 2010. július 8. 1. és 3. p.
-

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: <https://annabal.hu/>